

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 9 grudnia 2016 r.,
sprawy S. K. i G. H.
skazanych za czyny z art. 258 § 1 kk w zw. z art. 65 kk i inne
z powodu kasacji, wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 7 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa (...)
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w W.
z dnia 4 września 2015 r., sygn. akt III K (...),

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasacje, jako oczywiście bezzasadne,**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońców z urzędu
adw. J. P. i adw. P. D., Kancelarie Adwokackie w W., kwoty po 738
zł (siedemset trzydzieści osiem złotych), w tym 23% VAT, za
sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanych S. K. i G.
H.,**
- 3. obciążyć skazanych kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 września 2015r., sygn. akt III K (...), Sąd Okręgowy w W. uznał (między innymi) oskarżonego G. H. za winnego popełnienia czynu z art. 270 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz art. 56 § 1 k.k.s. i art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2

k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 i 5 k.k.s. w zw. z art. 8 § 1 k.k.s. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k. i wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy. Natomiast w oparciu o treści art. 8 § 2 i 3 k.k.s. stwierdził, że wykonaniu podlega kara 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła obrońca G. H. zarzucając:

„1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 438 pkt 2 k.p.k.), a to: art. 2§ 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 k.p.k. polegające na:

- poczynieniu ustaleń co do winy oskarżonego jedynie w oparciu o okoliczności i dowody obciążające go w szczególności w postaci zeznań oskarżonego T. S. podczas gdy: zasady doświadczenia życiowego poddają w wątpliwość podaną przez niego wersję wydarzeń, w szczególności mając na względzie wyniki przeprowadzonej w postępowaniu opinii biegłego z zakresu badania pisma ręcznego, która wykluczyła aby oskarżony G. H. podpisywał jakiegokolwiek faktury VAT jak i zeznania pozostałych oskarżonych, tj. - S. K., M. M., P. K.,

- bezkrytycznym przyjęciu przez Sąd 1 instancji wiary wyjaśnieniom T. S. i dokonaniu ustaleń stanu faktycznego w zasadzie wyłącznie na podstawie tychże wyjaśnień, podczas gdy zasady doświadczenia życiowego wskazują, że oskarżony ten obciążał G. H. w celu zmarginalizowania swojej roli w popełnieniu przestępstw, a w dalszej perspektywie uzyskania łagodniejszego wyroku i cel ten osiągnął; dokonaniu ustaleń w zakresie sposobu działania G. H. i jego roli w popełnieniu przestępstwa na podstawie ewentualnych zdarzeń z roku 2002 (opisanych również jedynie przez T. S.), pomimo iż zdarzenia te nie są one objęte treścią aktu oskarżenia i na podstawie przeprowadzonych w toku postępowania dowodów niemożliwe do ustalenia;

- pominięcie okoliczności, że rachunek bankowy firmy oskarżonego G. H. został założony dopiero w dniu 05 sierpnia 2005 r., podczas gdy akt oskarżenia obejmuje okres od października 2003 r.;

- niedostateczne rozważenie treści opinii biegłego z zakresu badania pisma ręcznego, w której zostało stwierdzone, że podpisy pod kwestionowanymi fakturami

VAT nie zostały nakreślone przez G. H., w szczególności w kontekście wersji wydarzeń podawanej przez oskarżonego T. S., której sąd bezkrytycznie dał wiarę;

- wewnątrznie sprzeczne ustalenie, że oskarżony G. H. w latach 2004-2005 dostarczał M. M. fikcyjne faktury VAT dotyczące zdarzeń, jakie w istocie nie miały miejsca, jak i wsteczne wystawiał faktury, których odbiorcą była firma „F.” przy jednoczesnym ustaleniu że od października 2003 r. (tj. okresu objętego aktem oskarżenia) w przekazywaniu rozpisek od M. M. oraz dostarczaniu temu oskarżonemu faktur wraz z T. S. pośredniczył oskarżony S. K. oraz ustaleniu, że za przekazywanie tych faktur otrzymał co najmniej jednokrotnie wynagrodzenie w kwocie 700 zł;

- sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego ustalenie, że niektóre z faktur, dostarczonych przez G. H. były wystawione wadliwie, dlatego wówczas T. S. i S. K. sami drukowali te faktury, pieczętowali i niektóre z nich podpisywał w imieniu wystawcy T. S., w miejsce przyjęcia, że faktury te nie były wystawiane i podpisywane przez G. H.;

- pominięcie wyjaśnień G. H. w zakresie w jakim wskazał on, że w okresie objętym aktem oskarżenia nie znał oskarżonego M. M.;

2. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 399 §1 i 2 k.p.k. polegające na udzieleniu jedynie godzinnej przerwy w rozprawie pomimo wniosku obrońcy oskarżonego G. H. o odroczenie rozprawy w celu przygotowania się do obrony w związku ze zmianą kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu z pomocnictwa na sprawstwo;

3. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 367 §1 k.p.k. w zw. z art. 391 §1 k.p.k. polegające na zaniechaniu przesłuchania świadków wskazanych w akcie oskarżenia i poprzestanie na ujawnieniu protokołów ich zeznań bez odczytywania pomimo wniosku oskarżonego z dnia 13 listopada 2014 roku powtórnego na rozprawie o bezpośrednie przesłuchanie wszystkich świadków, w tym również świadków B. A. i A. A. których na podstawie art. 333 § 2 k.p.k. prokurator wniósł o zaniechanie wezwania, z uwagi na fakt, że przeprowadzenie tych dowodów na rozprawie miało dla ustalenia sprawstwa oskarżonego szczególne znaczenie;

4. art. 92 k.p.k. art. 410 k.p.k. polegającą na pominięciu przy dokonywaniu ustaleń faktycznych okoliczności, iż działalność gospodarcza była zarejestrowana w

dniu 15 października 2002 r, i nie powstała na potrzeby działania zorganizowanej grupy przestępczej a w konsekwencji błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść orzeczenia, polegający na ustaleniu, że oskarżony G. H. wystawiał i dostarczał M. M faktury VAT nieprzedstawiające rzeczywistych zdarzeń gospodarczych oraz pośredniczył w dostarczaniu faktur wystawianych przez oskarżonego P. K. i W. Z. oraz dostarczaniu i wynagrodzenia, podczas gdy jego ewentualna rola w sekwencji zdarzeń była podrzędna i polegała jedynie na udzieleniu danych do konta bankowego oraz pieczęci firmy; a ewentualnie

5. naruszenie prawa materialnego (art. 438 pkt 1 k.p.k.), a to art. z art. 270 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. oraz art. 56 § 1 k.k.s. i art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 i 5 k.k.s. w zw. z art. 8 § 1 k.k.s. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k., polegające na wyrażeniu błędnego poglądu prawnego, że w ustalonym stanie faktycznym istniały podstawy do stwierdzenia, że oskarżony dopuścił się sprawstwa przestępstwa w miejsce zarzucanego aktem oskarżenia pomocnictwa; a ewentualnie:

6. rażąco niewspółmierność orzeczonej kary (art. 438 pkt 4 k.p.k.) polegającą na wymierzeniu oskarżonemu kary łącznej 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym i przypisaniu oskarżonemu winy i sprawstwa zarzucanych aktem oskarżenia przestępstw kara ta powinna kształtować się na niższym poziomie, a dla spełnienia funkcji kary w zakresie prewencji ogólnej i szczególnej oraz dla zaspokojenia społecznego poczucia sprawiedliwości wystarczające byłoby wymierzenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania”.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2016r., sygn. akt II AKa (...), Sąd Apelacyjny w W. zmienił zaskarżony wyrok wobec oskarżonego G. H. w punkcie VII części rozstrzygającej w ten sposób, że przyjmując za podstawę skazania i wymiaru kary

art. 258 § 1 k.k. złagodził do roku orzeczoną karę pozbawienia wolności, uchylił zaskarżony wyrok wobec oskarżonego G. H. w punkcie VIII części rozstrzygającej w zakresie skazania za przestępstwo skarbowe i na zasadzie art. 2 § 2 k.k.s., kwalifikując je z art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym do dnia 16 grudnia 2005 roku na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. umorzył postępowanie w tej części, zmienił zaskarżony wyrok wobec oskarżonego G. H. w punkcie VIII części rozstrzygającej w zakresie przypisanego tam przestępstwa w ten sposób, że przyjmując za podstawę skazania art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., a za podstawę wymiaru kary art. 270 § 1 k.k. i art. 33 § 2 k.k. obniżył orzeczone kary do roku pozbawienia wolności i 50 stawek dziennych grzywny po 20 zł. Karę łączną orzekł w wymiarze 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

Od powyższego wyroku kasację wywiodła obrońca skazanego G. H., zarzucając: „rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozważeniu w sposób dostateczny wszystkich zarzutów apelacyjnych w zakresie obrazu przepisów prawa procesowego, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, poprzez odniesienie się w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w sposób ogólnikowy, niespełniający minimalnego standardu procesowego, do zarzutów i wniosków zawartych w apelacji obrońcy a w konsekwencji naruszenie norm prawa procesowego a to art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 §1 i § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 k.p.k.. polegające na faktycznym nie rozważeniu zarzutów apelacyjnych, w zakresie obrazu przepisów prawa procesowego mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, pomimo pozornego odniesienia się do nich w uzasadnieniu orzeczenia poprzez ogólnikowe ustosunkowanie się do wskazywanych naruszeń prawa procesowego, w szczególności poprzez:

- inkorporowanie wadliwych ustaleń co do winy oskarżonego jedynie w oparciu o okoliczności i dowody obciążające go w szczególności w postaci zeznań oskarżonego T. S. podczas gdy: zasady doświadczenia życiowego poddają w wątpliwość podaną przez niego wersję wydarzeń, w szczególności mając na względzie wyniki przeprowadzonej w postępowaniu opinii biegłego z zakresu

badania pisma ręcznego, która wykluczyła aby oskarżony G. H. podpisywał jakiegokolwiek faktury VAT jak i zeznania pozostałych oskarżonych, tj. S. K., M. M., P. K.;

- sprzeczne ustalenie, w zakresie naruszenia art. 7 k.p.k. że „nawet jeśli nie w pełni wyrażona w pisemnych motywach, to ocena ta mieści się w granicach sędziowskiego przekonania wywiedzionego z bezpośredniego kontaktu ze źródłem dowodowym i nie wykazuje sprzeczności z zasadami logicznego rozumowania, doświadczeniem życiowym i współczesną wiedzą.", pomimo faktu, że Sąd Okręgowy zaniechał bezpośredniego przesłuchania na rozprawie świadków zawnioskowanych w akcie oskarżenia i pomimo sprzeciwu w tym zakresie oskarżonego G. H.;

- ustalenie, że ogólnie trafne są uwagi obrońców dotyczące wskazań celowości owych wymagających szczególnej skrupulatności i ostrożności przy ocenie pomawiających wyjaśnień współoskarżonego T. S. i pomimo wyrażenia tegoż trafnego stanowiska inkorporowanie do swojego orzeczenia błędów i niewystarczającego uzasadnienie przydania waloru wiarygodności dowodowi z zeznań T. S.;

- nie odniesienie się do dokonania ustaleń przez Sąd Okręgowy w zakresie sposobu działania G. H. i jego roli w popełnieniu przestępstwa na podstawie ewentualnych zdarzeń z roku 2002 (opisanych również jedynie przez T. S.), pomimo iż zdarzenia te nie są one objęte treścią aktu oskarżenia i na podstawie przeprowadzonych w toku postępowania dowodów niemożliwe do ustalenia:

- nie odniesienie się i pominięcie okoliczności, że rachunek bankowy firmy oskarżonego G. H. został założony dopiero w dniu 05 sierpnia 2005 r.. podczas gdy akt oskarżenia obejmuje okres od października 2003 r.;

- nie dostateczne rozważenie treści opinii biegłego z zakresu badania pisma ręcznego, w której zostało stwierdzone, że podpisy pod kwestionowanymi fakturami VAT nie zostały nakreślone przez G. H., w szczególności w kontekście wersji wydarzeń podawanej przez oskarżonego T. S., której sąd bezkrytycznie dał wiarę;

- inkorporowanie wewnętrznie sprzecznego ustalenia, że oskarżony G. H. w latach 2004 - 2005 dostarczał M. M fikcyjne faktury VAT dotyczące zdarzeń, jakie w istocie nie miały miejsca, jak i wsteczne wystawiał faktury, których odbiorcą była

firma „F.” przy jednoczesnym ustaleniu że od października 2003 r. (tj. okresu objętego aktem oskarżenia) w przekazywaniu rozpisek od M. M. oraz dostarczaniu temu oskarżonemu faktur wraz z T. S. pośredniczył oskarżony S. K. oraz ustaleniu, że za przekazywanie tych faktur otrzymał co najmniej jednokrotnie wynagrodzenie w kwocie 700 zł;

- inkorporowanie i nie odniesienie się do sprzecznego z zasadami doświadczenia życiowego ustalenie, że niektóre z faktur, dostarczonych przez G. H. były wystawione wadliwie, dlatego wówczas T. S. i S. K. sami drukowali te faktury, pieczętowali i niektóre z nich podpisywał w imieniu wystawcy T. S., w miejsce przyjęcia, że faktury te nie były wystawiane i podpisywane przez G. H.;

- niewystarczające odniesienie się do zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 6 k.p.k. w zw. z art. 399 §1 i 2 k.p.k. polegające na udzieleniu jedynie godzinnej przerwy w rozprawie pomimo wniosku obrońcy oskarżonego G. H. o odroczenie rozprawy w celu przygotowania się do obrony w związku ze zmianą kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu z pomocnictwa na sprawstwo i w konsekwencji inkorporowanie do orzeczenia Sądu odwoławczego uchybień Sądu I instancji”.

Autor kasacji wniosła o uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w całości w stosunku do oskarżonego G. H. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym, co skutkowało jej oddaleniem w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Analiza zarzutów kasacyjnych, sformułowanych przez obrońcę skazanego G. H. jednoznacznie wskazuje, iż skarżąca zmierza w niedopuszczalny sposób do zakwestionowania ustaleń faktycznych w sprawie, które stanowiły podstawę przypisania skazanemu zarzucanych mu czynów. Ustalenia te zostały poddane rzetelnej kontroli odwoławczej przez Sąd Apelacyjny. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd odwoławczy prawidłowo odniósł się do wszystkich zarzutów stawianych w apelacji i w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wykazał zarówno

powody akceptacji dla ustaleń faktycznych i prawnych przyjętych przez Sąd I instancji, jak i dzieląc część zarzutów zawartych w apelacjach (m.in. w zakresie obrazy art. 65 § 1 k.k., przedawnienia karalności niektórych przestępstw skarbowych jak i wymiaru kary) dokonał stosownych zmian w wyroku Sądu I instancji, szczegółowo uzasadniając swoje stanowisko w tej kwestii. Tym samym stwierdzić należy, że wniesiona przez obrońcę skazanego kasacja – wbrew jego twierdzeniom - nie zawiera zasadnych argumentów, które potwierdzałyby stawiany zarzut, iż Sąd odwoławczy przy rozpoznaniu apelacji naruszył treść art. 433 § 2 k.p.k., bądź art. 457 § 3 k.p.k.

Obrońca, stawiając zarzut naruszenia norm prawa procesowego, a to art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 5 §1 i § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 424 k.p.k. polegającego na faktycznym braku rozważenia zarzutów apelacyjnych w konsekwencji powieliła te zarzuty, celem wywołania ponownej, dublującej kontroli orzeczenia Sądu I instancji przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, co jest zabiegiem niedopuszczalnym na gruncie obowiązujących norm prawnych. Należy podkreślić, że zarzut naruszenia przepisu art. 7 k.p.k. może być stawiany wyrokowi Sądu odwoławczego tylko wtedy, gdy Sąd ten prowadził własne postępowanie dowodowe, co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca. Okoliczność, iż skarżąca nie zgadza się z dokonaną przez obydwa sądy oceną wiarygodności obciążających wyjaśnień T. S., bynajmniej nie wskazuje na obrazę powyższego przepisu. Na stronie (...) uzasadnienia zaskarżonego wyroku (w ostatnim akapicie) Sąd Apelacyjny odniósł się do podnoszonej przez skarżącą – również w kontekście obrazy powyższego przepisu - okoliczności dotyczącej zaniechania przesłuchania bezpośrednio na rozprawie wszystkich świadków wymienionych w akcie oskarżenia i poprzestaniu na ujawnieniu tych zeznań. Szczegółowa i wyczerpująca argumentacja Sądu odwoławczego nie wymaga jakiegokolwiek uzupełnienia w tej kwestii, zatem wystarczającym będzie odesłanie do jej lektury.

Odnosząc się do zarzutu uchybienia zasadzie *in dubio pro reo* wyrażonej w art. 5 § 2 k.p.k. przypomnień należy, że skuteczne posłużenie się tym zarzutem może przynieść oczekiwany rezultat skarżącemu jedynie wtedy, gdy zostanie wykazane, że to orzekający w sprawie Sąd miał wątpliwości o takim charakterze, a

nie – jak to ma miejsce na gruncie przedmiotowej sprawy -subiektywne odczucie obrońcy co do prezentowanej oceny poszczególnych dowodów. Także sformułowany przez skarżącą zarzut obrazy art. 4 k.p.k. nie może stanowić podstawy kasacji. Przepis ten statuuje bowiem normę o charakterze ogólnym, gdy tymczasem zarzut naruszenia prawa procesowego powinien opierać się na naruszeniu norm tworzących konkretne zakazy i nakazy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 1971 r., IV KR 247/70, OSNKW 1971/7-8/117; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2001 r., V KKN 19/99, Lex nr 51668, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2005 r., II KK 153/04, LEX nr 151670). Z kolei argumentacja zawarta w uzasadnieniu skargi kasacyjnej wskazuje, iż pogwałcenia zasady obiektywizmu autor kasacji upatruje w odmiennej - od prezentowanej - ocenie materiału dowodowego dokonanej przez obydwie Sądy, która zdaniem autora kasacji powinna doprowadzić do uniewinnienia G. H.. Tym samym zarzut kasacyjny zmierza w istocie do kwestionowania ustaleń faktycznych, co w świetle art. 523 § 1 k.p.k. jest zabiegiem niedopuszczalnym.

Odnosząc się do zarzutu obrońcy dotyczącego „niewystarczającego odniesienia się do zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 6 k.p.k. w zw. z art. 399 § 1 i 2 k.p.k. polegającego na udzieleniu jedynie godzinnej przerwy w rozprawie pomimo wniosku obrońcy oskarżonego G. H. o odroczenie rozprawy” stwierdzić trzeba, że w dyspozycji przepisu art. 399 § 2 k.p.k. mowa jest o przerwie w rozprawie a nie jej odroczeniu, na co zasadnie wskazał Sąd II instancji. Ponadto zważywszy na niewielki zakres dokonanej zamiany (wyeliminowanie art. 18 § 3 k.k. i rozszerzenie kwalifikacji prawnej o przepis art. 2 § 2 k.k.s. i art.7 § 2 k.k.s.) nie doszło do naruszenia prawa do obrony z wymienionego powodu.

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.

r.g.